

UNIWERSYTET
Andrzeja Frycza Modrzewskiego
w Krakowie

KARTA PRZEDMIOTU

1. Informacje wstępne

Nazwa przedmiotu	Procesy poznawcze cz. I
Wydział	Wydział Nauk Społecznych i Filologii
Kierunek	Psychologia
Specjalność/Ścieżka specjalizacyjna	—
Poziom PRK	7 PRK
Poziom kształcenia	jednolite studia magisterskie
Forma studiów	studia stacjonarne
Grupa zajęć	—
Liczba punktów ECTS	7
Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy
Liczba godzin ogółem	45 godz.
Cykl dydaktyczny	2023/2024 zimowy
Semestr studiów	1
Rok studiów	1
Profil kształcenia	ogólnoakademicki
Rok realizacji	2023/2024
Język wykładowy	polski
Osoba odpowiedzialna za przedmiot	dr Wanda Osikowska (e-mail: wosikowska@uafm.edu.pl)

Semestr, liczba punktów ECTS, rodzaj zajęć, liczba godzin w planie studiów

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	ECTS
1	15 godz.	30 godz.	7

2. Cele przedmiotu

C1	<p>Dostarczenie studentom podstawowej wiedzy z zakresu psychologii poznawczej i tym samym stworzenie możliwości identyfikowania i psychologicznego definiowania przez studentów takich pojęć jak percepcja, myślenie, pamięć czy uwaga.</p> <p>Wyjaśnienie mechanizmów prawidłowego funkcjonowania i ewentualnych dysfunkcji w wymienionych procesach.</p> <p>Zaznajomienie studentów z wiedzą na temat różnic dotyczących fizjologicznych i psychologicznych aspektów omawianych procesów.</p> <p>Przedstawienie różnych podejść i koncepcji wypracowanych na gruncie psychologii poznawczej.</p> <p>Rozwijanie u studentów umiejętności swobodnego posługiwania się terminologią psychologiczną, identyfikowania cech charakterystycznych dla różnych paradygmatów psychologii poznawczej oraz umiejętności krytycznej ich oceny.</p>
-----------	---

3. Wymagania wstępne

brak

4. Opis efektów uczenia się

W1	<p>Wiedza: Student dysponuje podstawową wiedzą z zakresu psychologii poznawczej dotyczącą percepcji, myślenia, pamięci i uwagi. Orientuje się w ich mechanizmach, prawidłowym funkcjonowaniu i ewentualnych dysfunkcjach wymienionych procesów.</p> <p>Posiada wiedzę dotyczącą różnych podejść i koncepcji, jakie zostały wypracowane na gruncie psychologii poznawczej. Rozumie ich założenia, podstawowe twierdzenia, wzajemne podobieństwa i różnice oraz zna ich przedstawicieli.</p> <p>Posiada wiedzę na temat różnic dotyczących fizjologicznych i psychologicznych aspektów omawianych procesów.</p>	EUK7_W5
U1	<p>Umiejętności: Posiada umiejętność swobodnego posługiwania się terminologią psychologiczną i identyfikowania cech charakterystycznych dla różnych paradygmatów psychologii poznawczej oraz umiejętność krytycznej analizy tekstów z tej dziedziny.</p>	EUK7_U2
K1	<p>Kompetencje społeczne: Student rozumie konieczność dalszego nabywania wiedzy z zakresu procesów poznawczych, jako jednego ze składników wiedzy psychologicznej dotyczącej człowieka.</p>	EUK7_KS6

5. Treści programowe

Wykład (15 godz.)

Kod	Tematyka zajęć (nr semestru: 1)
------------	--

Wyk1	<p>Wprowadzenie do problematyki psychologii poznawczej.</p> <p>PERCEPCJA. Definicja i fazy procesu spostrzegania. Przetwarzanie typu dół-góra, góra-dół. Teorie strukturalne. Spostrzeganie jako proces kategoryzacji percepcyjnej. Rodzaje reprezentacji poznawczych. Pojęcie cyklu percepcyjnego (U. Neisser). Teoria J. Brunera - koncepcja konstruktywistyczna; pojęcie gotowości, niespójności i obronności percepcyjnej. Podejście ekologiczne J. Gibsona - teoria spostrzegania bezpośredniego jako alternatywa dla pojęć konstruktywistycznych i schematowych. Spostrzeganie - próba syntezy dotychczasowych koncepcji. U. Neisser - teoria polimorficzna: spostrzeganie bezpośrednie, interpersonalne i upośrednione (reprezentacje poznawcze)</p> <p>PAMIĘĆ Tło historyczne badań nad pamięcią. Pamięć jako zdolność i pamięć jako proces. Fazy procesu pamięciowego. Rodzaje procesów pamięciowych. Związki między procesami pamięciowymi wyodrębnionymi ze względu na czas przechowywania informacji. Główne kierunki oceny blokowego modelu pamięci. Podstawowe właściwości pamięci proceduralnej, semantycznej i epizodycznej (E. Tulving). Pamięć deklaratywna i niedeklaratywna (J. R. Anderson).</p> <p>UWAGA Uwaga jako proces selekcji i uwaga jako proces odpowiedzialny za gospodarowanie zasobami poznawczymi. Czasowo-wytrzymałościowy aspekt uwagi. Teorie uwagi.</p>
------	--

Ćwiczenia (30 godz.)

Kod	Tematyka zajęć (nr semestru: 1)
------------	--

Cw1	<p>PERCEPCJA</p> <p>1. Wprowadzenie do terminologii naukowej z zakresu procesów poznawczych. Porównanie znaczenia kolokwialnego i naukowego używanych pojęć. Wprowadzenie podstawowych pojęć z zakresu psychofizyki takich jak: bodziec, próg absolutny, próg różnicy, wrażliwość, czułość, bodziec dystalny, bodziec proksymalny. Funkcja i podział analizatorów. Procesy percepcji.</p> <p>SYSTEM WZROKOWY</p> <p>2. Charakterystyka fizycznych cech światła. Budowa i funkcjonowanie analizatora wzrokowego. Wrażliwość na światło. Ruchy oczu. Widzenie barw (widmo psychologiczne, barwy dopełniające, kontrast następczy i równoczesny). Przeprowadzenie doświadczeń ilustrujących powstawanie zjawiska kontrastów.</p> <p>3. Teorie widzenia barw. Zaburzenia w widzeniu barw. Psychologiczne oddziaływanie barw. Synestezje i symbolika barw. Przeprowadzenie (na grupie studentów) badania widzenia barw tablicami Ishihary</p> <p>4. Percepcja ruchu. Percepcja kształtu. Prawa organizacji percepcyjnej. Procesy typu dół- góra, góra- dół. Percepcja odległości i głębi - wrodzone i nabyte wskaźniki spostrzegania przestrzeni trójwymiarowej. Przeprowadzenie doświadczenia ilustrującego zjawisko paralaksy ruchowej. Badanie widzenia głębi za pomocą stereometru.</p> <p>5. Czynniki wpływające na wybiórczość spostrzegania. Wpływ doświadczenia na percepcje wzrokowa. Rodzaje stałości percepcyjnej, złudzenia w procesie percepcji. Materiał filmowy dot. funkcjonowania analizatora wzrokowego.</p> <p>SYSTEM SŁUCHOWY.</p> <p>6. Fizyka dźwięku. Budowa i funkcjonowanie analizatora słuchowego. Zależności istniejące między częstotliwością i intensywnością dźwięku, a psychologicznymi wymiarami dźwięku wysokością i głośnością. Progi słyszenia. Badanie audiometrem: wyznaczanie krzywej słyszenia.</p> <p>7. Kierunkowość słyszenia. Teorie kodowania częstotliwości i intensywności dźwięków. Wpływ hałasu na funkcjonowanie człowieka. Deprywacja sensoryczna i przeciążenie sensoryczne (na przykładzie narządu słuchu). Materiał filmowy dotyczący analizatora słuchowego.</p> <p>CZUCIE SKÓRNE I BÓL</p> <p>8. Charakterystyka bodźców oraz budowa i funkcjonowanie analizatora. Neuronalne, chemiczne i psychologiczne mechanizmy czucia bólu. Empiryczne sprawdzanie gęstości rozmieszczenia receptorów skórnych na ciele człowieka.</p> <p>KINESTEZJA I ZMYŚL RÓWNOWAGI.</p> <p>9. Charakterystyka bodźców, budowa i funkcjonowanie analizatorów. Współdziałanie zmysłów: wzroku, kinestezji i równowagi. Materiał filmowy dotyczący funkcjonowania zmysłu kinestezji i równowagi.</p> <p>SMAK I WĘCH</p> <p>10. Zmysł smaku i węchu. Charakterystyka fizycznych cech bodźców. Budowa i funkcjonowanie analizatorów, teorie percepcji smaków i zapachów. Współdziałanie zmysłów w procesie percepcji. Materiał filmowy dotyczący funkcjonowania zmysłów smaku i węchu.</p> <p>MYŚLENIE</p> <p>11. Czynność myślenia - definicje, funkcje i rodzaje myślenia. Struktura myślenia. Metody badania myślenia. Badanie myślenia konkretno-wyobraźniowego (technika głośnego myślenia). Eksperymenty na przyswajanie pojęć (metoda różnicowania oraz metoda przyswajania pojęć w kontekście). Myślenie abstrakcyjno-pojęciowe - rozwiązywanie wybranych zadań z testu Ravena.</p> <p>PAMIĘĆ</p> <p>12-13. Pamięć jako zdolność i pamięć jako proces. Fazy procesu pamięciowego. Zależności między pamięcią sensoryczną, krótkotrwałą i długotrwałą. Anatomiczno-fizjologiczne podłoże funkcjonowania pamięci (materiał filmowy). Dowody odrębności pamięci krótkotrwałej i długotrwałej.</p> <p>UWAGA</p> <p>14. Funkcje uwagi, teorie uwagi, metody badania uwagi. Przeprowadzenie badania uwagi aparatem Piórkowskiego, aparatem krzyżowym i testami papierowymi.</p> <p>15. Powtórzenie materiału.</p>
-----	--

6. Metody dydaktyczne

Wykład	
M17	Prezentacja multimedialna
M20	Wykłady
Ćwiczenia	
M2	Analiza tekstów
M6	Dyskusja
MI1	Filmy edukacyjne
MI2	Badanie sprawności procesów poznawczych za pomocą testów aparaturowych i papierowych

7. Nakład pracy studenta

Forma aktywności studenta	Obciążenie studenta
Wykład	15 godz.
W tym metodą e-learning:	0 godz.

Ćwiczenia	30 godz.
W tym metodą e-learning:	0 godz.

Praca własna studenta	
Studiowanie zalecanej literatury, Regularne przygotowywanie się do zajęć oraz do kolokwium i do egzaminu	130 godz.

Całkowite obciążenia	
Sumaryczna liczba godzin dla przedmiotu wynikająca z całego nakładu pracy studenta	175 godz.
Sumaryczna liczba punktów ECTS dla przedmiotu	7 ECTS

8. Kryteria oceny

Warunki zaliczenia przedmiotu:

Obecność na zajęciach wg wymogów regulaminu studiów.

Zaliczenie kolokwium z ćwiczeń - kolokwium pisemne to 5 pytań otwartych z problematyki omawianej na ćwiczeniach. Odpowiedź na każde pytanie może być oceniona w skali 3-5. Końcowa ocena z ćwiczeń to średnia arytmetyczna ocen z pięciu pytań.

Zdanie egzaminu z całości materiału w postaci testu (60 pytań).

Warunkiem przystąpienia do egzaminu jest uzyskanie zaliczenia z ćwiczeń.

Wykłady (Egzamin końcowy / Zaliczenie końcowe)	
Na ocenę 5:	minimum 85% przy 60 pytaniach 51-60 poprawnych odpowiedzi
Na ocenę 4,5:	minimum 76% przy 60 pytaniach 46-50 poprawnych poprawnych odpowiedzi
Na ocenę 4:	minimum 68% przy 60 pytaniach 41-45 poprawnych poprawnych odpowiedzi
Na ocenę 3,5:	minimum 60% przy 60 pytaniach 36-40 poprawnych poprawnych odpowiedzi
Na ocenę 3:	minimum 50% +1 punkt, np przy 60 pytaniach 31-35 poprawnych odpowiedzi

Ćwiczenia	
Na ocenę 5:	Poprawna, wyczerpująca odpowiedź na każde postawione na kolokwium pytanie.
Na ocenę 4,5:	Poprawne odpowiedzi na wszystkie pytania, ale niewyczerpujące całości tematu.
Na ocenę 4:	Poprawne i wyczerpujące odpowiedzi na cztery pytania.
Na ocenę 3,5:	Poprawne odpowiedzi na cztery pytania, ale niewyczerpujące całości tematu.
Na ocenę 3:	Poprawne odpowiedzi na trzy pytania.

9. Literatura

Literatura podstawowa

1. Maruszewski, T. (2017). Psychologia poznania. Umysł i świat, Gdańsk: GWP [rozdz. I - IV]
2. Gerrig, R.J, Zimbardo, P.G. (2022) Psychologia i życie, Warszawa, PWN [wybrane rozdziały]
3. Tomaszewski, T. (1992). Percepcja, myślenie, decyzje. Warszawa, PWN [str. 1-108]

Literatura uzupełniająca

1. Strealu, J, Dolinski, D. (2021). Psychologia akademicka., Gdańsk, GWP [Tom I, rozdział 6]
2. Lindsay, Ph., Norman, D.A.(1984). Procesy przetwarzania informacji u człowieka, Warszawa, PWN [wybrane rozdziały]

Publikacje prowadzącego

1. Osikowska W., Cichosz A., Przetacznik J. (2014). Wpływ ekstremalnie niskich temperatur na psychikę człowieka - wybrane problemy. Czasopismo Psychologiczne, t. 20, nr 2.
2. Osikowska W., Przetacznik J., (2008) Problemy percepcji i oceny wartości krajobrazowych, w: Sztuka ochrony i kształtowania środowiska. Kraków, Politechnika Krakowska.
3. Osikowska W., Przetacznik J.(2007). Problemy percepcji i oceny estetycznej krajobrazu Krakowa. Roczniki Geomatyki -Annals of Geomatic tom 5, z. 3: Warszawa: Wyd. Polskie Towarzystwo Informacji Przestrzennej.

10. Informacja o osobach prowadzących zajęcia

Osoby prowadzące zajęcia

mgr Mateusz Malinowski (e-mail: mmalinowski1@uafm.edu.pl)

dr Wanda Osikowska (e-mail: wosikowska@uafm.edu.pl)